

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ERAELU KAITSE JA RIIGI LÄBIPAISTVUSE EEST

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1.-3/18/2933

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	05.11.2018 Tallinnas,
Vaide esitamise aeg	22.09.2018 (registreeritud inspektsioonis 24.09.2018)
Teabevaldaja	Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet adress: Paldiski mnt 48a, 10614 Tallinn e-posti aadress: munitsipaalpolitsei@tallinnlv.ee
Teabevaldaja vastutava isik	Ameti juhataja
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik e-posti aadress: xxxxx.xxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 3 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lg 4 alusel

1) teen vaideotsuse vaie rahuldada

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata uuesti läbi vaide esitaja 17.09.2018 teabenõue ja väljastada see osa soovitud dokumendist, millele piirangud ei laiene. Väljastamata jäetud teabe osas tuleb viidata keeldumise alusele ja keeldumist põhjendada.

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 15. november 2018

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda Tallinna halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

Sunniraha 1200 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 17.09.2018 esitas vaide esitaja Tallinna Munitsipaalpolitsei Ametile teabenõude, milles palus väljastada 17.07.2017 väärteoasjas nr 410117014189 tehtud otsuse.
2. Samal päeval keeldus Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet teabenõude täitmisest põhjendusega, et teabenõudja nimele ei ole nende registris ühtegi väärteoasja. Otsus väärteoasjas nr 410117014189 ei ole vormistatud teabenõudja nimele ning infot väljastatakse ainult trahvisaajale või tema seaduslikule esindajale.
3. Vaide esitaja leidis, et Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet on keeldunud teabenõude täitmisest ilma õigusliku aluseta ning esitas Andmekaitse Inspektsioonile vaide

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

(I) ASJAOLUD

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 46 järgi on igal õigustatud isikul pöörduda avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja ametiisikute poole. Pöördusin 17.09.2018 (lisa nr 1) elektronposti teel aadressile mupo@tallinnlv.ee Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti (registrikood 75034502; aadress Paldiski mnt 48A, Tallinna linn) ametiisikute poole selles, et palusin neil minule saata Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti 17.07.2017 otsust väärteoasjas nr 410117014189 (4101,17,0014189). Palusin tagada juurdepääs vähemalt sellele osale teabest, millele juurdepääsupiirangud ei kehti.

Minu sellele pöördumisele vastas 17.09.2018 elektronposti teel Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti menetluse ja piirkonnatöö osakonna vaneminspektor Xxxxx Xxxxxx (xxxxx.xxxxxx@tallinnlv.ee) lisaks viisakusvormelite järgmist: "Teie nimele ei ole meie registris ühtegi väärteoasja. Otsus väärteoasjas nr 410117014189 ei ole vormistatud teie nimele, infot väljastame ainult trahvisaajale või tema seaduslikule esindajale."

(II) VAIDE PÕHISTUS

"Haldusmenetluse seaduse" (HMS) § 71 lg 1 järgi võib isik, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, esitada vaide. HMS § 76 lg 2 p 6 nõudmise pääle kinnitan järelevalveasutusele, et vaieldavas asjas ei ole minu parima arusaamisvõime järgi jõustunud kohtuotsus ega toimu kohtumenetlus. HMS § 76 lg 2 p 4 järgi märgitakse vaides põhjused, miks vaide esitaja leiab, et haldusakt või toiming rikub tema õigusi.

Preambula

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 54 järgi on Eesti kodaniku kohus olla ustav tema põhiseaduslikule korrale ning kaitsta Eesti iseseisvust. Põhiseaduse preambula järgi kohustub kodanik kõikumatus usus ja vankumatus tahtes kindlustama ja arendama riiki. August Rei on omaenese Vabariigi Presidendi 09.01.1945 käskkirjas nr 1 märkinud mh, et "kuivõrd põhiseadus on absoluutselt kohustavaks juhiseks igale Eesti kodanikule ja selle eeskiri on käesoleval juhul nii vaieldamatult selge, et ühelgi seaduse tõlgendamise reegleid ega loogikat austaval inimesel ei saa tekkida kahtlusi ega kaksipidi arvamist, siis ei saa mina keelduda täitmast seda kohustust, mis minu pääle langenud on".

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 1 järgi on kõrgeima riigivõimu kandja Eestis rahvas. Selleks, et kõrgeim suverään saaks oma tahet parimal viisil ellu viia, peab ta olema informeeritud. Kodanikkonna informeerimine toimub paljuski riigi algatusel, samas ei ole vähemtähtis ka kodanike omaalgatuslik teabe hankimine.

Teabe avalikustamine võimaldab kodanikel osaleda rohkem otsustamisprotsessis, tagab juhtorganitele suurema legitiimsuse, tulemuslikkuse ning suurema vastutuse kodanike ees demokraatlikus süsteemis (Euroopa Parlamendi ja Nõukogu 30.05.2001 määrus nr 1049/2001). Demokraatia põhimõte on üks Euroopa õigusruumis kehtivatest õiguse üldpõhimõtetest ning põhiväärtustest (Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium (RKPJKo) 17.02.2003 kaasuses 3-4-1-1-03 p 15). Demokraatia tähendab võimu teostamist rahva osalusel ja oluliste juhtimisotsustuste tegemist võimalikult ulatuslikul ja kooskõlastatud alusel (RKPJKo 21.12.1994 kaasuses III-4/A-11/94). Demokraatia on rahva valitsus rahva üle rahva heaks (Ameerika Ühendriikide president Abraham Lincoln Gettysburgi kõnes 18.11.1863). Eesti Maapäeva 24.02.1918 deklaratsiooni "Manifest kõigile Eestimaa rahvastele", Eesti NSV Ülemnõukogu 16.11.1988 deklaratsiooni "Eesti NSV suveräänsusest", Eesti NSV Ülemnõukogu 11.04.1990 pöördumise NSV Liidu presidendi poole, Eesti Vabariigi Ülemnõukogu 11.03.1991 avalduse ja 20.08.1991 otsuse "Eesti riiklikust iseseisvusest" ning 03.07.1992 jõustunud Eesti Vabariigi põhiseaduse § 1, § 10 ja § 11 järgi on Eesti demokraatlik riik.

Riigikohtu halduskolleegium on 07.05.2003 kaasuses 3-3-1-31-03 p 33 leidnud, et demokraatlikus riigis peab isik ka ise oma informeerituse eest hoolitsema. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 44 järgi on igaiühel õigus vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni. Kõik riigiasutused, kohalikud omavalitsused ja nende ametiisikud on kohustatud seaduses sätestatud korras andma Eesti kodanikule tema nõudel informatsiooni oma tegevuse kohta, välja arvatud andmed, mille väljaandmine on seadusega keelatud, ja eranditult asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud andmed.

Täiendavalt annab õiguse informatsioonile ka "Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni" (EIÕK) artikkel 10, mis käteb eneses vabadust saada ja levitada teavet ja mõtteid ilma ametivõimude sekkumiseta ja sõltumata riigipiiridest. See on lausa kohtu tasandil üle korratud: 19. jaanuaril 2016 tegi Euroopa Inimõiguste Kohus (EIK) otsuse kaasuses Romeo

Kalda vaidluses Eesti Vabariigi vastu (kaebus nr 17429/10), leides kuue häälega ühe vastu, et Eesti riik on rikkunud EIÕK artiklit 10 (sõnavabadus), kuna kaebajale ei võimaldatud vanglas juurdepääsu kolmele tema soovitud internetileheküljele. EIÕK art 46 lg 1 järgi on Eesti võtnud kohustuse täita EIK lõplikke otsuseid igas asjas, milles ta on pooleks. EIÕK on Eesti õiguskorra lahutamatu osa (Riigikohtu üldkogu 30.06.2017 kaasuses 3-3-2-1-16 p 18). Eesti Vabariigi põhiseaduse § 3 järgi on rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtted ja normid Eesti õigussüsteemi lahutamatu osa.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 14 järgi on õiguste ja vabaduste tagamine seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus. Sellest sättest on Riigikohus tuletanud seadusandja kohustuse kehtestada normid, millised tagaksid konstitutsiooniga kokkulepitud põhiõiguste kasutamise võimalused (vt "Eesti Vabariigi põhiseadus: kommenteeritud väljaanne" (2017), paragrahv 14 kommentaarid 10, 11, 15, 16, 19, 22 jt). Üks niisugune normide kogum, mis konkretiseerib põhiseaduse 44., 46. ja 51. paragrahvis sätestatud põhiõigust pöörduda avaliku võimu (riigivõimu, ühiskondliku võimu) kandja poole, on näiteks "Avaliku teabe seadus" (AVTS).

AVTS § 6 järgi on teabenõue teabenõudja poolt AVTS-is sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks või taaskasutamiseks.

AVTS § 5 lg 1 järgi on riigiasutused ja teised avalik-õiguslikud juriidilised isikud teabevaldajad. Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet on Tallinna linna s.o kohaliku omavalitsuse asutusena täidesaatva võimu kandja ("Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti põhimääruse" § 1, § 6 lg 2), vastates seega AVTS § 5 lg 1 järgi teabevaldajale esitatud tingimustele.

AVTS § 3 lg 1 järgi peab taotletav teave olema mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Avalikud ülesanded on vahetult seadusega või seaduse alusel riigile, kohalikele omavalitsusele või muule avalik-õiguslikule juriidilisele isikule pandud ülesanded (Riigikohtu halduskolleegium 19.06.2014 kaasuses 3-3-1-19-14 p 11). Ülesanne on kohustusena sooritatavaks antud või võetud toiming ("Eesti keele seletav sõnaraamat"). Ülesande, avaliku võimu kandjal kodanike pöördumistele vastata, seab põhiseaduse § 14 (Riigikohtu halduskolleegium kaasuses 3-3-1-4-10 p 12 lg 2), § 44, § 46, § 51 või neid põhiõigusi konkretiseerivad seadused (haldusmenetluse seadus, avaliku teabe seadus, märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus, kriminaalmenetluse seadustik (§ 195 ja § 198), väärteomenetluse seadustik (§ 59 lg 2), halduskohtumenetluse seadustik (§ 89 lg 2) jne).

"Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti põhimääruse" § 6 lg 1 p 2 järgi on asutuse ülesandeks "väärteomenetluse seadustikust tulenevate kohtuvälise menetleja ülesannete täitmine ja väärteomenetluses osalemine linnavalitsuse volitusel". Põhimäärus on kehtestatud "Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse" alusel, seega on kohtuvälise menetleja otsused väärteoasjades (mh siis ka nr 4101,17,0014189) "mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktide sätestatud avalikke ülesandeid täites".

Teabevaldaja keeldumine ja teabenõudja vastuväited

Teabevaldaja keeldus teabenõuet täitmast põhjusel, et palujal puuduvat õigus väärteoasja materjalidega tutvuda, kuivõrd ta ei ole menetlusalune isik ega viimase seaduslik esindaja. Leian, et olukorras, mil samas süüasjas on kohtuotsus Riigi Teatajast igatühele kättesaadav (väärteoasi nr 4-17-3970; lisa nr 3), puudub mõistlik põhjus keelduda edastamast kohtuvälise

menetleja, s.o Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti otsust samas asjas. Kusjuures, jõustunud kohtuotsuste avaldamine, erisustega mõistagi, tuleneb seadusest (AVTS § 28 lg 1 p 29, tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 462, kriminaalmenetluse seadustiku § 408-1 (408^l), halduskohtumenetluse seadustiku § 175, § 265). Kohtuistungid on vaikumisi avalikud, kui nad ei ole kuulutatud kinniseks (PS § 24). Kohtuistung selles süüasjas mulle teadaolevalt ei olnud kinnine. Mulle teadaolevalt kutsus menethusalune isik lausa kaaskodanikke kohtuistungit vaatama.

AVTS § 38 lg 2 järgi, kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes selle osale teabest või dokumendist, mille kohta piirangud ei kehti (vt ka Riigikohtu halduskolleegium 23.10.2003 otsust kaasuses nr 3-3-1-57-03 p 20). On selge, et juurdepääsupiiranguga andmeid teabenõudjale edastada ei saa. Samas, kui menetlusalusest isikust on kirjutatud ajalehes koos illustreeriva pildimaterjaliga, kohtutotsus trahvi määramise asjaoludest on avalikustatud, siis ma ei suuda ette kujutada, milliseid asjaolusid kohtuvälise menetleja otsus võiks sisaldada, et kogu otsusest ei ole võimalik mitte midagi avaldada? Isegi mitte asjaolusid, milline ametnik ja millisel kuupäeval otsus koostati? FBI (Ameerika Ühendriikide Föderaalne Juurdlusbüroo) oskab mustade kastidega dokumente tsenseerida, aga munitsipaalpolitseinikud ei oska?

Tallinna Ringkonnakohtus leidis 26.07.2017 haldusasjas nr 3-17-1171 punktis 8 (lisa nr 4) kõige muu hulgas, et "Isegi[,] kui kaebajal puudumaks õigus saada soovitud teavet või seda koos ametliku kinnitusega, pidanuks teabevaldaja keelduma taotluse rahuldamisest, viitega keeldumise õiguslikule ja faktilisele alusele." Kuigi konkreetses teabenõudes ei taotle teabenõudja teavet ametliku kinnitusega, siis kohaldub vaide esitaja arvates ringkonnakohtu selgitus, keeldumisel ära näidata õiguslik ja faktiline alus, selleski asjas. Kuivõrd munitsipaalpolitseiniku vastus ei sisalda mitte ühtegi paragrahvi (peale nende, millele teabenõudja osundas), siis on ilmselge, et ei ole ära näidatud keeldumise õiguslikku alust. Ei ole viidatud ka asjaomastele kohtuasjadele või mingitele muudele juhendmaterjalidele, mis õiguslikku selgust looks, millised tekitaks pöördumust, et tõepoolest tal puudub teabele igasugune voli.

AVTS § 2 lg 3 järgi kohaldatakse AVTS-is ettenähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse (HMS) sätteid, arvestades AVTS-i erisusi. HMS § 3 lg 2 järgi peab halduse õigusakt ja toiming olema kohane, vajalik ning proportsionaalne seatud eesmärgi suhtes. Asutuse poolt isikule antav teave ei tohi olla eksitav, st väär, vastuoluline, fakte moonutav jne, teisel juhul ei saaks viimast pidada eesmärgipäraseks. Eksitav teave võib panna isikut tegema kahjulikke väärotsuseid oma õiguste ja vabaduste teostamisel (Riigikohtu halduskolleegium 02.11.2015 haldusasjas 3-3-1-22-15 p 14). AVTS § 1 sätestab mh, et seaduse eesmärk on avalikkusele luua võimalused kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Isegi, kui taotletav teave sisaldab juurdepääsupiiranguga teavet, siis on teabenõudja arvates ebaseaduslikult keelduda teavet osaliseltki, s.o umbisikuliselt väljastamast; jätta selgitamata, kui kaua juurdepääsupiirangud vältavad (igavesti, ilmselt siis?) ning millised õiguslikud alused niisuguseid väiteid toetavad.

(III) TAOTLUS

HMS § 72 lg 1 p 3 järgi võib vaidemenetluse korras muu hulgas nõuda ettekirjutuse tegemist asja uueks otsustamiseks või toimingute sooritamiseks.

Kuivõrd avaldaja hinnangul on teabevaldaja teabenõudja õiguseid rikkunud, mistõttu palun AVTS § 45 lg 2 ja 46 lg 1 alusel ning AVTS § 44 lg 1 p 1 järgi Andmekaitse Inspeksioonile antud õigustega kontrollida AVTS § 51 kirjeldatud asjaolusid teabenõude osas, millise saatsin

Tallinna Munitsipaalpolitsei Ametile 17.09.2018 ning millele viimane vastas samal päeval ning vajadusel teha ettekirjutus toimingute tegemiseks teabenõude täitmisel.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Käesolevaga teatame Teile, et kodanik Erasik pöördus e- posti teel avaldusega Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti poole 17.09.2018.a. Nimetatud avaldus on registreeritud ühtses dokumendihaldussüsteemis registreerimisnumbriga 6.3-1/4433.

Avalduse sisu oli järgmine „Tervist! Palun minule saata Tallinna Munitsipaalpolitsei Ameti 17.07.2017 otsus väärteoasjas nr 410117014189. Palun tagada juurdepääs vähemalt sellele osale teabest, millele juurdepääsupiirangud ei kehti.

Teabe andmise aluseks palun lugeda Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) preambula esimene, kolmas ja neljas lause, PS § 3, 9, 10, 11, 13, 14, 19, 44, 46 ja 51 ning "Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni" artikkel 10.“

Nimetatud avalduses ei ole Erasik põhjendanud, mis eesmärgil on tal vaja eelpool nimetatud väärteoasja otsust.

Ametnik vastas oma 17.09.2018.a e- kirjas Erasikule järgmiselt:“ Teie nimele ei ole meie registris ühtegi väärteoasja. Otsus väärteoasjas nr 410117014189 ei ole vormistatud teie nimele, infot väljastame ainult trahvisaajale või tema seaduslikule esindajale.“

Vastame Teie poolt saadetud küsimustele esitamise järjekorras:

1. Käesoleval juhul saab avaldajaga nõustuda, et ametnik oleks pidanud, järgides VTMS § 62 lg 2 väljatoodud sätteid, väljastama avaldajale väärteomenetluse nr 410117014189 üldmenetluses tehtud otsuse koopia, kus on kinni kaetud delikaatsed isikuandmed. Ametnik eeldas ekslikult, et kuna avaldaja puhul oli tegemist menetluses mittepuutuva isikuga, siis ei ole õiguslikku alust talle dokumendi väljastamiseks. Lisaks sellele eeldas ametnik, et kuna eelpool nimetatud väärteoasjas on veebis avalikult kättesaadav põhistatud kohtuotsus, siis saab avaldaja vajaminevad andmed sealt;
2. Jah, otsus sisaldab peale süüdlase andmete, ka teiste isikute andmeid. Lisame veel, et kahe isiku perekonnanimed on sellised, mis võimaldavad isiku tuvastada, kuna tegemist on harvaesinevate perekonnanimedega;
3. Ametnik eeldas ekslikult, et kuna avaldaja puhul oli tegemist menetluses mittepuutuva isikuga, siis ei ole õiguslikku alust talle dokumendi väljastamiseks. Lisaks sellele eeldas ametnik, et kuna eelpool nimetatud väärteoasjas on veebis avalikult kättesaadav põhistatud kohtuotsus, siis saab avaldaja vajaminevad andmed sealt.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet teabevaldajana

AvTS § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama seaduse § 3 lg 2 kohaselt võib avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras.

AvTS § 5 lg 1 punkt 1 sätestab, et teabevaldajaks on riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Kuna Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet (MUPO) on Tallinna linna ametiasutus, siis on MUPO teabevaldajaks avaliku teabe seaduse mõistes. Seega saab MUPO teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul, kui selleks on seadusest tulenev alus ja osale, millele piirangud kohalduvad. Nimelt sätestab AvTS § 38 lg 2, et kui teabele juurdepääsu võimaldamine võib põhjustada

juurdepääsupiiranguga teabe avalikuks tulemise, siis tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei laiene.

Teabenõuete menetlemine

Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest (AvTS). AvTS § 1 sätestab selle seaduse eesmärgi, milleks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igatüüpe juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Seega ei pea teabenõudja avaliku teabe seaduse alusel teavet küsides põhjendama, milleks ta teavet soovib, v.a juhul kui soovitakse ka piiranguga isikuandmeid. Muul juhul väljastatakse see osa teabest või dokumendist, millele piirangud ei laiene. Siinkohal juhul MUPO tähelepanu sellele, et piiranguga andmeteks võivad peale isikuandmete olla muud andmed, mille kaudu võivad isikud olla tuvastatavad.

Kohtuvälises menetluses tehtud otsuse avaldamist reguleerib vääртеomenetluse seaduse (VTMS) § 62 lg 2, mille kohaselt on kohtuvälises menetluses tehtud otsuse avaldamine pärast otsuse tegemist lubatud kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) § 408¹ lõigetes 2 ja 3 ette nähtud tingimustel, arvestades kohtuvälise menetluse erisusi.

Seaduse seletuskirja kohaselt kohtuvälises menetluses tehtud otsuste avaldamine ei tähenda otsuse avalikustamist internetis nagu on kohustuslik kohtuotsuste puhul. Avaldamine VTMS § 62 lg 2 puhul tähendab eelkõige võimalust ja luba tehtud otsuse kohta andmete andmist massiteabevahenditele ning kolmandatele isikutele. Oluline on aga, et sealjuures ei avaldataks andmeid suuremas ulatuses, kui on ette nähtud KrMS § 408¹ lõigetes 2 ja 3 kohtuotsuste avalikustamise puhul.

Kuna antud juhul küsis vaide esitaja vääртеomenetluses tehtud otsust ehk konkreetset dokumenti ulatuses, millele piirangud ei laiene, siis ametniku keeldumine teabe väljastamisest põhjusel, et teabe küsija ei ole menetlusosaline, ei olnud õiguspärane. Siinkohal ei oma tähtsust, et samas asjas on olemas ka jõustunud kohtuotsus. Samuti ei nähtu teabenõude vastusest, mille alusel on soovitud teabele kehtestatud juurdepääsupiirang ning mille alusel teabenõude täitmisest keelduti. Vastuses inspeksiooni järelepärimisele on MUPO vaide esitajaga nõustunud, et teabenõude täitmisest keeldumine täies ulatuses ei olnud õiguspärane.

Eeltoodust tulenevalt tuleb MUPO-l vaide esitaja 17.09.2018 teabenõue uuesti läbi vaadata ning väljastada see osa teabest, millele piirangud ei laiene. Väljastamata jäetud teabe osas tuleb viidata konkreetsele keeldumise alusele ja keeldumist põhjendada.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel